

Wonderboom!?

Woordwaarde
Egbert Brink

'Nu liet God, de HEER, een wonderboom opschieten om Jona schaduw boven zijn hoofd te geven en zijn ergernis te verdrijven.'

(Jona 4:6)

Quizvraag: Jona kon schuilen onder de wonderboom die God voor hem had laten opschieten. Waarom was dat een wonderboom?

- A. Omdat de boom zo snel was opgeschoten
- B. Omdat de boom zo veel schaduw gaf
- C. Omdat je van de vruchten wonderolie maakt
- D. Omdat de boom weer zo snel was verdord

Bij het nalopen van de quizvragen bleek niet een van de deelnemers het antwoord goed te hebben. Het juiste antwoord is namelijk C!

gedacht: omdat God een wonderlijke boom tevoorschijn had getoverd die supersnel groeide. Een toverboom die in een mum van tijd Jona boven het

hoofd groeide. Maar de wonderboom is niet anders dan een weergave van 'ricinusplant' (ricinus is het Latijnse woord voor). En de vruchten die deze boom voortbrengt, worden wonderbonen genoemd. Uit deze wonderbonen wordt 'wonderolie' geperst, dat al sinds mensenheugenis (Egyptische tomben uit 4000 v.Chr.) gebruikt wordt als lampenolie en laxeremiddel. En dat overigens met wonderbaarlijke resultaten. En de pulp die overblijft, bevat de zeer giftige stof

Wonderbonen

Toen de NBV werd voorbereid, was in de werkvertaling () gekozen voor . Dat is hoogstwaarschijnlijk de betekenis van het Hebreeuwse woord . Maar omdat de meeste lezers het woord 'ricinusplant' te lastig vonden, is toch weer gekozen voor de vertaling van 'wonderboom'. Zoals dat ook al in de NBG-51 het geval was. Vaak wordt

Wonderebonen

In de eerste de beste encyclopedie op het internet (Wikipedia) kun je de eigenschappen van deze ricinusplant nalezen. In de tropen kan de plant, die uiterst snel groeit, een hoogte bereiken van wel dertien meter. Verder beschikt de ricinus over buitengewoon grote bladeren die weldadige verkoeling brengen. In de verstikkende hitte is het een hele verademing om te schuilen in haar schaduw.

Wonder tegen het kwaad

Jona wil een plekje op de eerste rang. Dit wil hij niet missen. Hier moet hij bij zijn. Hij wil getuige zijn van dat grote spektakel dat God die stad ondersteboven kiept. Voor hem biedt dit groene maaksel van de Schepper een ware uitkomst als schuilplaats. Hij had zich eerst voorgenomen (zo kan de werkwoordsvorm ook worden weergegeven) om op zijn uitkijkpost een hut te bouwen. Maar dat was nu niet meer nodig. God had in één nacht de riant ricinusplant beschikt. En een met primitieve middelen opzette loofhut kan natuurlijk nooit concurreren met zo'n schaduwrijke boom. Wonderlijk, dat blijft het wel. Want waar de boom normaal gesproken vier maanden over doet, bewerkt de HEER in één nacht. Gratis, helemaal voor niets. Een stukje genade, waar Jona helemaal niets voor hoeft doen. Als je het zo bekijkt is het ook onaanmerkelijk dat de HEER de boom heeft laten groeien om Jona's woede te koelen. De geschiedenis is heel vernuftig in een oosterse vertelkunst weergegeven. Het is als een film met een flashback: de woede van Jona wordt naar voren gehaald (4:1-4). En daarna wordt de aanleiding verteld. Dat blijkt duidelijk uit vers 5v. Jona de stad verlaten, hij een hut gebouwd, of hij eraan begonnen; beter nog: hij wilde het (A.S. van der Woude), Jona was het van plan. (De hut komt in het verloop van het verhaal

dan ook niet meer terug). Maar God had een boom beschikt die dat overbodig maakte. Het was dan ook niet bedoeld om Jona's stemming te doen veranderen, en zijn ergernis te verdrijven (NBV). Maar eenvoudig om hem

De God die over grote zeemonsters beschikt, beschikt evenzeer over een worm of larve

van 'het kwaad' af te houden. Dat wil zeggen: uit de zon houden, de zon deed hem niets ten kwade (vgl. Ps. 121:5-7). Pure genade!

Sparen is vrije genade

Maar de almachtige Schepper gaat door met beschikken. De God die over grote zeemonsters beschikt, beschikt evenzeer over een worm of larve. Bij het opkomend morgenrood vreet deze de boom aan. Een plant kan in zeer korte tijd verdorren, als een wormachtige larve de wortels heeft doorgeknaagd. En van die ricinus of wonderboom is bekend dat deze bij beschadiging zeer snel afsterft. En tot overmaat van ramp steekt er een hevige wind op uit het oosten. Een gloeiend hete wind is dat meestal. Een droge scherpe wind uit de Arabische woestijn afkomstig, de beruchte Sirocco. Deze brengt een ondraaglijke hitte. Planten verdorren in enkele dagen. En de zon gaat steken. Er is geen enkele bescherming meer. Jona raakt

totaal uitgeput. Hij wil maar liever sterven. Zo hoeft het voor hem allemaal niet meer! Waarom moest dat zo nodig? Het doodgaan van die boom, is dat niet volstrekt zinloos?

Jona is al woest om een schaduw die hij verliest, waar hij niets aan heeft gedaan. Hij wilde de boom sparen, en kon er moeilijk afstand van doen. Als je daar al verdriet en pijn van ondervindt. Dat die boom groeide, was een stukje vrije genade. De HEER wil zijn soevereiniteit laten zien. Het is zijn goed recht zo te handelen. De boom groeit en sterft precies zoals Hij dat wil. Hij heeft eigendomsrecht op die boom, evenals op die grote stad met mensen en dieren! Wat heeft Jona eigenlijk te vertellen over de ondergang van die stad!?

De HEER doet met Nineve, wat Jona graag met de ricinusplant had zien gebeuren: sparen. Jona mag zeker wel verdriet hebben over een boom en God niet over die wereldstad? Al die duizenden mensen, groot en klein, en dan nog al die dieren?

Noot:

* Quizvraag voor een bijbelquiz bedacht en aangereikt door Marja Zwikstra.

Cursus Nieuwe Testament

'Leren luisteren naar Evangelisten en Apostelen'

Onder deze titel wordt een nieuwe cursus aangeboden. Het is min of meer een vervolg op een eerdere cursus over het Oude Testament; die in de afgelopen jaren werd gegeven door prof.dr. J. Douma en ds. A. Verbree.

De cursus is bedoeld om ons inzicht in het Nieuwe Testament te vergroten, ons te helpen bij het persoonlijk bijbellezen en om ons mondig te maken bij het bijbelgebruik in onze tijd.

Prof.dr. J. van Bruggen, onder wiens redactie vorig jaar de reeks Commentaar op het Nieuwe Testament gereedkwam, bijt het spits af met drie cursusavonden over het begin van het Nieuwe Testament. Op die avonden zijn de onderwerpen achtereenvolgens: 'Het evangelie van het begin' (Marcus), 'De profeet van het begin' (Johannes de Doper) en 'De geboorte aan het begin' (Jezus' geboortegeschiedenis volgens Matteüs en Lucas).

Op dit moment zijn er twee cursusplaatsen, namelijk Apeldoorn en Ridderkerk. In Apeldoorn worden de drie bijeenkomsten gehouden op 10 en 24 oktober en 14 november in kerkgebouw De Voorhof, Gijsbrechtgaarde 101, in Ridderkerk op 1, 8 en 15 november in de Maranathakerk, Stadhouderslaan 317 te Ridderkerk.

Voor meer informatie en aanmeldingen zie: www.cursusnt.nl.